



**TURU-
UURINGUTE
AS**

www.turu-uuringute.ee

Tallinna elanike keskkonnateadlikkuse indeks 2018

Indeksi koostamise tellija: Tallinna Keskkonna- ja
Kommunaalamet

Elanikkonnaküsitluse tellija: Keskkonnaministeerium

Uuringu taust

2018. aasta augustis viis Turu-uuringute AS Keskkonnaministeeriumi tellimusel läbi elanikkonnaküsitluse, kaardistamaks Eesti elanike keskkonnateadlikkust ja –hoiakuid. Küsitluse tulemusena selgus:

- Hinnangud praegusele keskkonnaolukorrale, peamised probleemkohad;
- Keskkonnainstituutsioonide usaldusväärsus ja Keskkonnaministeeriumi kuvand;
- Arusaamad keskkonnakaitsest;
- Elanike keskkonnateadlikkus ning keskkonnasõbralik käitumine;
- Keskkonna-alane informeeritus, infoallikad;
- Osalus keskkonna-alaste otsuste tegemisel;
- Suhtumine Eesti metsade kaitsesse ja majandamisse.

Üle Eesti küsitleti 1005 vähemalt 15-aastast elanikku. Tallinnas oli vastajaid 328. Maksimaalne valimivea suurus 95%-lisel usaldusnivool jääb kogu elanikkonna kohta üldistuste tegemisel 3,1% ja Tallinna elanike kohta üldistuste tegemisel 5,4% piiresse.

Valimi koostamisel kasutati üldkogumi proportsionaalset mudelit maakondade ja asulatüüpide lõikes ning mitmeastmelist tõenäosuslikku juhuvalikut. Andmekogumine toimus silmast silma personaalintervjuudena vastajate kodus. Küsitlusankeet valmis Keskkonnaministeeriumi, Tallinna Ülikooli Ökoloogia keskuse ja Turu-uuringute AS-i koostöös.

Pärast küsitluse lõppemist võrreldi küsitletute soolist, vanuselist ning rahvuselist koosseisu valimis ettenähtuga ja kaaluti andmed vastavusse teoreetilise mudeliga.

Uuringu erinevates etappides olid vastutavad:

Keskkonnaministeerium

- Ankeedi koostamine, konsultatsioonid Asta Tuusti

Tallinna Ülikooli Ökoloogia keskus

- Ankeedi koostamine, analüüs Mihkel Kangur
Liisa Puusepp
Grete Arro

Turu-uuringute AS

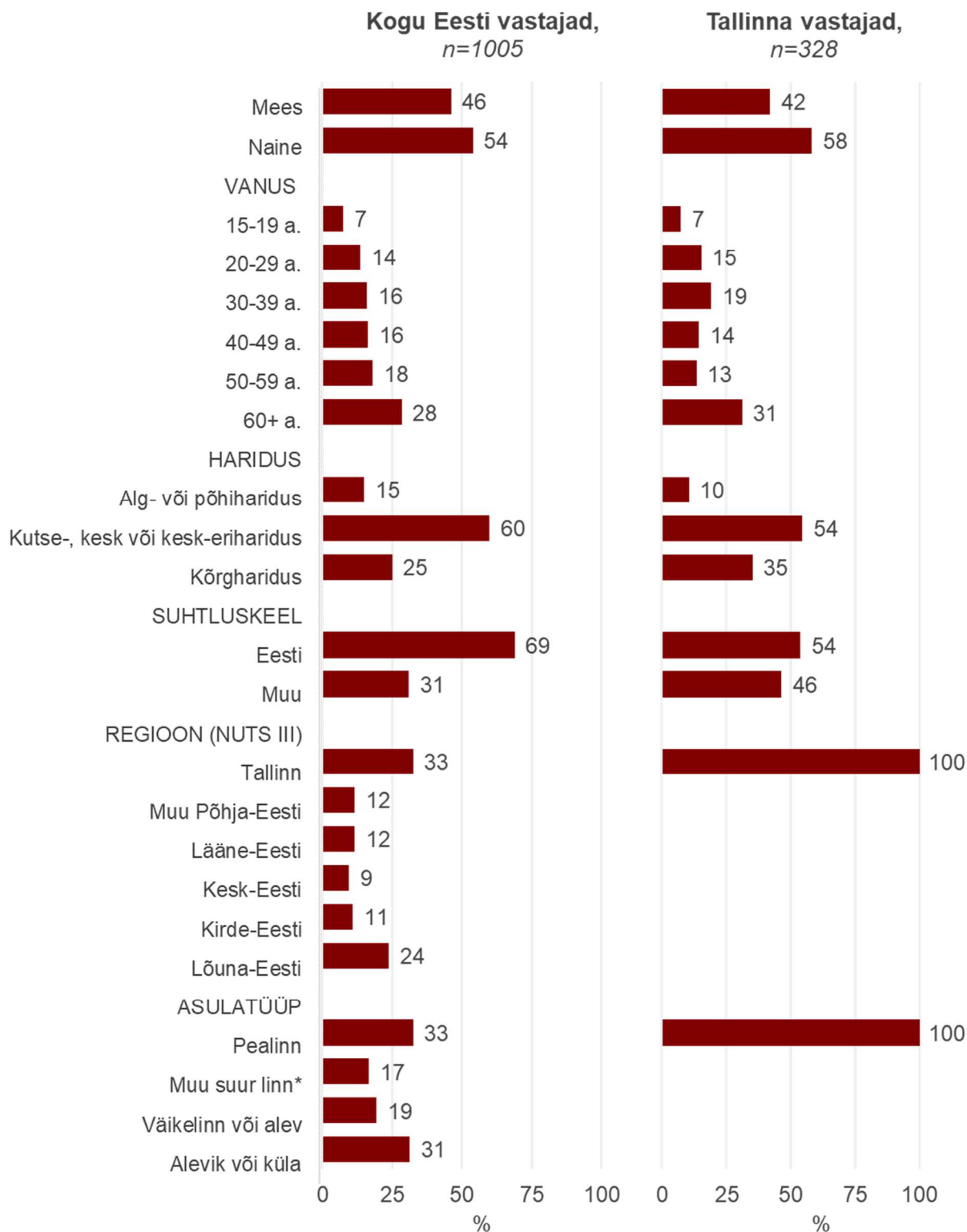
- Ankeedi koostamine, analüüs: Vaike Vainu

Tallinna Keskkonna- ja Kommunaalamet

- Indeksi päring Tallinna elanike kohta: Mairi Enok

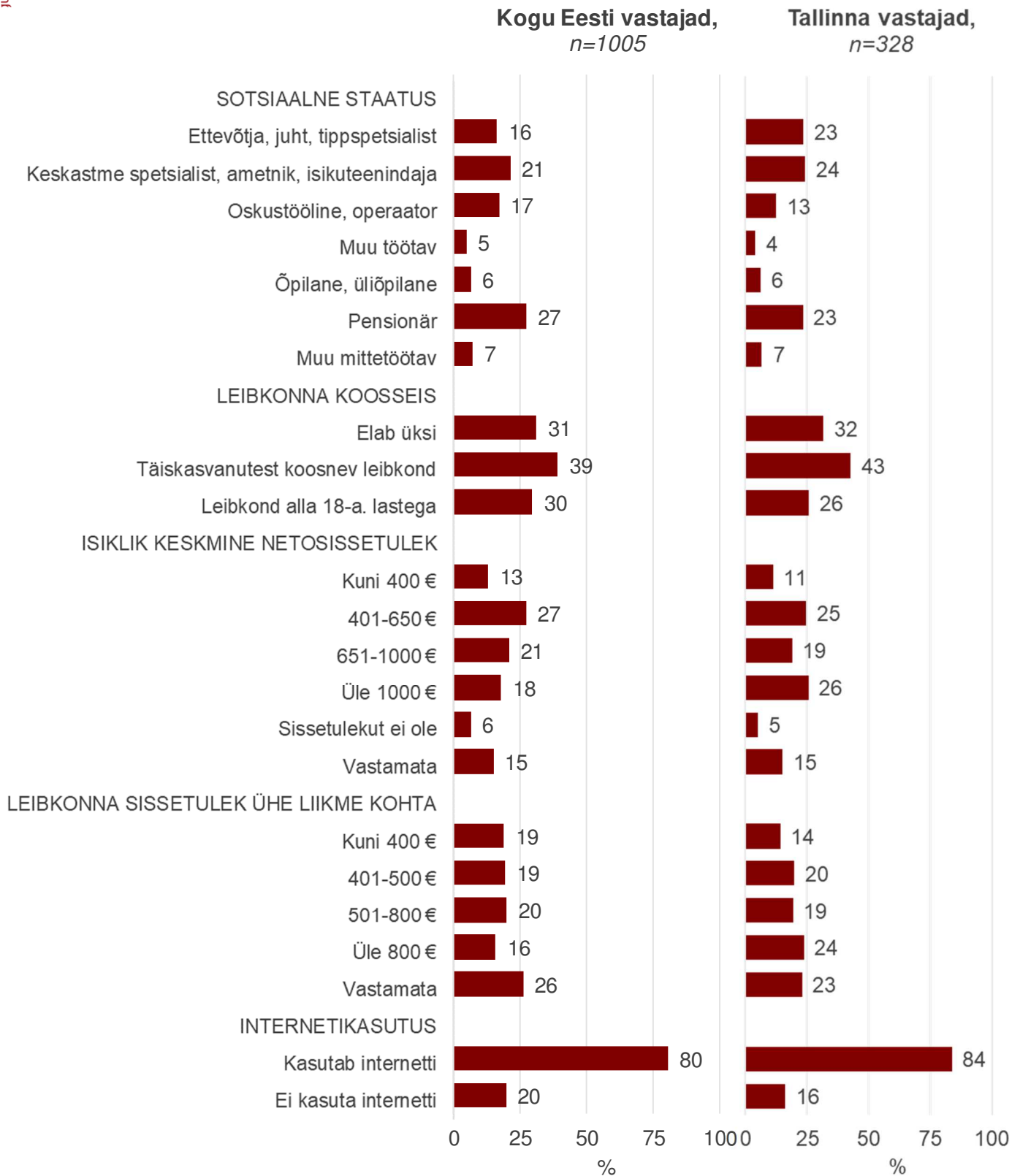
Valimi profiil

Joonis 1. Kogu elanikkonna ning pealinlaste valimite profiil (%), kaalutud andmed (1)



* Muud suured linnad: Tartu, Parnu, Narva, Kohtla-Jarve

Joonis 2. Valimite profiil (%), kaalutud andmed (2)



Uuringu tulemused

2018. aasta keskkonnateadlikkuse uuringus eristusid Tallinna elanike tulemused kogu Eesti elanikkonna keskmistest tulemusest järgnevalt:

- Tallinlased hindavad Eesti keskkonnaseisundit kõrgemalt kui Eesti elanikud tervikuna – Eesti keskkonnaseisundit peab väga/pigem heaks 88% pealinlastest ning 84% kõigist Eesti elanikest. Valdkonaks, millele tuleks Eesti keskkonna seisukohalt senisest rohkem tähelepanu pöörata, peavad tallinlased kõige sagedamini mere puhtust;
- Võrreldes elanikkonna keskmisega on tallinlased enam rahul oma kodukohta kohta käiva keskkonnalise info kättesaadavusega. Samas hindavad tallinlased oma võimalusi KOV tasandil keskkonnaotsuseid mõjutada keskmisest sagedamini puuduvaks.

Keskkonnateadlikkuse indeks

Lähtuvalt elanike hinnangutest oma keskkonna-alasele teadlikkusele ning keskkonnasäästlikest harjumustest on keskkonnateadlikkuse uuringu andmete baasil alates 2012. aastast arvatud indeksit, võrdlemaks Eesti elanike keskkonnateadlikkuses toimuvaid muutusi ajas. 2018. aasta andmete baasil koostati samalaadne indeks ka Tallinna elanike kohta.

Indeksi maksimaalne väärtus on 100 punkti, minimaalne väärtus 0 punkti.

Indeksi sisendnäitajad:

Hoiakud (10 punkti):

Peab elektri tootmise juures kõige olulisemaks keskkonnasäästlikkust. (Arvab, et olulisem on see, et elektritootmine oleks keskkonnale võimalikult väikese kahjuga, mitte esmajoones odav, või eelkõige tagama sõltumatuse välismaistest allikatest).

Teadlikkus (10 punkti+10 punkti+20 punkti):

Huvi keskkonna-alase info vastu. (Kui oluline on Teie jaoks teave keskkonnaseisundi kohta kogu Eestis? - “Väga oluline” vastuste osakaal)

Hinnang info kättesaadavusele. (Kas Teie arvates on keskkonnaalane informatsioon kogu Eesti kohta hästi kättesaadav? “Jah, täiesti/pigem jah” – vastuste osakaal).

Hinnang oma keskkonnateadlikkusele. (Kuivõrd keskkonnateadlik Teie enda hinnangul olete? “Väga keskkonnateadlik” – vastuste osakaal).¹

Käitumine (50 punkti):

Kas käitub sageli keskkonnasäästlikult, juhindudes samas keskkonnakaitselistest kaalutlustest:

Sordib prügi

Eelistab autoga sõitmise asemel liigelda jalgsi/jalgrattaga/ühistranspordiga

Viib ohtlikud jäätmed selleks ettenähtud kogumiskohta

Ostab öko/mahe/ausa kaubanduse märgisega toidukaupu, rõivaid/puhastusvahendeid või kasutatud riideid/tarbeesemeid (vähemalt üks kolmest)

Väldib kilekottide kasutamist ning kasutab poest kauba koju toomiseks kaasavõetud kotte.

Indeksi aluseks olevad sisendnäitajad on toodud tabelis 1, indeksi komponendid tabelis 2.

Kõigi Eesti elanike kohta tervikuna oli 2018. aastal keskkonnateadlikkuse indeksi väärtus 43,5 punkti, Tallinna elanike puhul pea sama kõrge – **42,6 punkti**. Tallinna valimi erinevused kogu elanikkonna valimist on indeksi üksikute komponentide osas suhteliselt väiksed ning mahuvad statistilise vea piiridesse. Võrreldes kogu elanikkonnaga on Tallinna elanike tulemus pisut kõrgem hoiakute komponendis (seda, et elektritootmise puhul on kõige tähtsam keskkonnasõbralikkus, arvab 55% tallinlastest ning 50% kõigist Eesti elanikest), madalam aga keskkonnasäästliku käitumise komponendis.

¹ Varasemates uuringutes paluti vastajal anda hinnang oma käitumise keskkonnateadlikkusele ning antud komponent liigitati alaindeksisse „Käitumine“.

Tabel 1. Keskkonnateadlikkuse indeksi aluseks olevad sisendnäitajad (% , n=kõik vastajad)

	Kogu Eesti elanikkond	Tallinna elanikud	Punkte/kaal (kokku=100)
Elektritootmise puhul on kõige olulisem, et see oleks keskkonnale võimalikult väikese kahjuga, %	50%	55%	10
Kuivõrd Teid huvitab informatsioon keskkonnaseisundi kohta kogu Eestis? Huvitab väga %	53%	54%	10
Kas Teie arvates on keskkonna-alane informatsioon kogu Eesti kohta hästi kättesaadav? Jah, täiesti/pigem jah %	72%	70%	10
Kuivõrd keskkonnateadlik Teie enda hinnangul olete? Väga keskkonnateadlik %	14%	15%	20
Sordib sageli prügi, lähtudes kindlasti/pigem keskkonnakaitselistest kaalutlustest, %	71%	68%	10
Eelistab sageli autoga sõitmise asemel liigelda jalgsi/jalgrattaga/ühistranspordiga, lähtudes kindlasti/pigem keskkonnakaitselistest kaalutlustest, %	23%	21%	10
Viib sageli ohtlikud jäätmed selleks ettenähtud kogumiskohta, lähtudes kindlasti/pigem keskkonnakaitselistest kaalutlustest, %	67%	62%	10
Ostab sageli öko/mahe/kasutatud tooteid, lähtudes kindlasti/pigem keskkonnakaitselistest kaalutlustest, %	24%	22%	10
Sageli väldib kilekottide kasutamist ning kasutab poest kauba koju toomiseks kaasavõetud kotte, lähtudes kindlasti/pigem keskkonnakaitselistest kaalutlustest, %	47%	44%	10

Tabel 2. Keskkonnateadlikkuse indeksi komponendid (punkte)

		Kogu elanikkond	Tallinna elanikud
Hoiakud	Peab elektritootmise puhul kõige olulisemaks, et see oleks keskkonnale võimalikult väikese kahjuga	5,0	5,5
Teadlikkus	Huvi kogu Eesti keskkonnaseisundi-alase info vastu	5,3	5,4
	Hinnang kogu Eesti kohta käiva keskkonna-alase info kättesaadavusele	7,2	7,0
	Hinnang oma keskkonnateadlikkusele	2,8	3,0
Käitumine	Sordib sageli prügi keskkonnakaitselistel kaalutlustel	7,1	6,8
	Eelistab sageli autoga sõitmise asemel liigelda jalgsi/jalgrattaga/ühistranspordiga keskkonnakaitselistel kaalutlustel	2,3	2,1
	Viib sageli ohtlikud jäätmed selleks ettenähtud kogumiskohta keskkonnakaitselistel kaalutlustel	6,7	6,2
	Ostab sageli öko/mahe/kasutatud tooteid keskkonnakaitselistel kaalutlustel	2,4	2,2
	Sageli väldib kilekottide kasutamist ning kasutab sageli poest kauba koju toomiseks kaasavõetud kotte keskkonnakaitselistel kaalutlustel	4,7	4,4
	Indeks:	43,5	42,6